

ทิศทาง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน HIA
ภายใต้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ
พ.ศ. 2550

ผศ.ดร.จรวัยพร ศรีศลักษณ์

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

26 มกราคม 2558

Health Systems Research Institute

ย้อนอดีต HIA

- สวรส. : แผนวิจัยระบบสาธารณสุข 2542-2544, 2545-2547
- วิธีคิด วิธีมองปัญหา ของคนในสังคม
- ปัญหาสุขภาพไม่ใช่ปัญหาปัจเจกแต่เป็นปัญหาของประเทศ
- พัฒนาการภาคประชาสังคม
- การพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการปกครองและควบคุม (Governance)

แผนงานวิจัยและพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อ สุขภาพและระบบการประเมินผลกระทบสุขภาพ

- 2548 แผนงาน HPP-HIA
- การพัฒนาแนวคิดและเครื่องมือ HPP และ HIA
- สร้างความเข้าใจเรื่อง Public Policy Process
- สร้างกลไกและเครื่องมือการพัฒนาระบบการเรียนรู้และสร้างความรู้
ของประชาชน
- ให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพใน PPP
- การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเครือข่ายพันธมิตร

HIA เข้าไปสองจุด ในปี 2550

- รธน.
- พรบ.สุขภาพแห่งชาติ (กฎหมาย)
- Legitimacy
- **Policy change → System change**
- KM → Social learning
- **Consortium เชิงสหวิทยาการ (หลายศาสตร์)**

ความหมายของ “การพัฒนาาระบบสาธารณสุข”

การศึกษา ค้นคว้าและวิจัย กิจการด้านสาธารณสุขใน **เชิงสหวิทยาการ** โดยสัมพันธ์กับศาสตร์ด้านอื่น เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การแพทย์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา หรือพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อให้กิจการด้านสาธารณสุขสามารถพัฒนาไปอย่างมีระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ 2552

- หมวด 5 การป้องกันและควบคุมโรคและ**ปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ**
- หมายความว่า การจัดการกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพ เชื้อโรค สารเคมี ภัยธรรมชาติ รวมทั้งระบบต่างๆในสังคมเพื่อควบคุมปัจจัยดังกล่าว ให้มีผลเสียต่อสุขภาพน้อยที่สุด รวมทั้งการสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีด้วย

HIA vs National Health Act

- ราชวิทยาลัยสุขภาพแห่งชาติ กรณีศึกษา เขาหินซ้อน ฉะเชิงเทรา
- มติสมัชชา ครั้งที่ 5 : การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
- มติสมัชชา ครั้งที่ 1 : อปท.กับการจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- และอีกหลายๆ มติ

เครื่องมือ

Impact Assessment, PHPP, Social learning

- HIA
- CHIA
- SIA
- EIA
- EHIA
- HRIA (สิทธิมนุษยชน)
- IIA (Integrated Impact Assessment)
- SEA (การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์)
- เครื่องมือเหล่านี้เป็นแค่การรายงานใช้หรือไม่

มองอนาคต HIA

- กระจายอำนาจ : การให้ความสำคัญกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในฐานะขององค์ประกอบหลักในการกำหนดนโยบายสุขภาพ และเป็นผู้รับผิดชอบที่แท้จริงต่อการแปรนโยบายสุขภาพไปเป็นกิจกรรม
- ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ
- มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

งานวิจัย

- ❑ มุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใช้งานวิจัย (เข้ามาร่วมจัดการงานวิจัยและใช้องค์ความรู้จากผลงานวิจัย)
- ❑ ระบบสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม : สร้างเสริมสมรรถนะองค์กรในทุกระดับ ให้สามารถจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทิศทาง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน HIA ภายใต้ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550

- สร้างสมรรถนะของ อปท. ในการใช้ HIA
- สร้างสมรรถนะของชุมชนตามสิทธิ
- พัฒนาการวิจัยและจัดการเรียนรู้
- การสื่อสารเพื่อการใช้ประโยชน์ของ HIA
- การขับเคลื่อนในระดับ ASEAN

พัฒนาการวิจัยและจัดการเรียนรู้

- ประเด็นการศึกษา
- การจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบายของประเทศ ที่ต้องวางกรอบและทิศทางในการจัดการปัญหาระดับประเทศ เช่น การจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย(มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยอันตรายจากชุมชน)ในภาพรวม
- ทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ การจัดระบบการจัดการของเสียจากภาคอุตสาหกรรม สารเคมีภาคเกษตรกรรม การควบคุมนิคมอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อชุมชน

ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน HIA

- Clarity – กระจ่าง
- Future Orientation – long-term perspective of an organization and the future environment it functions.
- Challenge – Motivate all to achieve a desirable outcome.
- Desirability or Ability to Inspire

